

עפ"ת 41937/02/14 - ארז טהר נגד מדינת ישראל

עפ"ת 41937-02-14

בית משפט מחוזי באר שבע
לפני: כבוד השופטת טלי חיימוביץ
בעניין: ארז טהר
באמצעות ב"כ עו"ד שירי שפר
נגד
מדינת ישראל
באמצעות פמ"ד ע"י עו"ד סיל

פסק דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע (כב' השופט אופיר), בתיק המ"ש 2445-12-13, לפיה דחה בקשת המערער להאריך לו את המועד להישפט בגין דו"ח תנועה.

מדובר בדו"ח שניתן בשל עבירת מהירות שבוצעה ב-23.1.13. הבקשה להארכת מועד להישפט הוגשה ביום 9.12.13, דהיינו, כ-11 חודשים לאחר ביצוע העבירה.

לטענת המערער, הוא בעלים של חברה לביצוע עבודות עפר, המעסיקה מספר עובדים, ולה כלי רכב שונים המוצמדים לעובדי החברה. עבירת התעבורה נשוא הדו"ח בוצעה על ידי אחד העובדים, אשר תצהירו אף צורף לבקשה. עם קבלת הדו"ח, ביקש ממנו המערער להסב את הדו"ח על שמו, אך העובד לא עשה כן. המערער סבר שעם מסירת הדו"ח לעובד תמה אחריותו, וגילה זאת רק כאשר קיבל את כפל הקנס, אותו שילם מיד, והגיש בקשה להישפט. המערער צירף לבקשה גם צילום תלוש המשכורת של העובד, לראיה שסכום הדו"ח נוכה משכרו, לאחר ששולם.

בית המשפט קמא דחה את הבקשה, עקב תשלום הדו"ח, ועמדת הפסיקה.

ב"כ המערער מלינה על כך, וטוענת, כי המערער הוכיח באמצעות תצהיר, ואישור קיזוז הקנס משכרו של העובד, כי מי שנהג ברכב היה העובד המועסק כנהג בחברתו. בית המשפט קמא התעלם לחלוטין משאלת עיוות הדין אשר יגרם למערער, היה ולא יוארך המועד להגשת הבקשה להישפט, והוא יענש בגין עבירה שלא ביצע. היא מפנה לפסיקת בתי המשפט המחוזיים, לפיה, על בית המשפט הדין בבקשה להארכת מועד להישפט, לשקול שיקולים דומים לאלה הנשקלים בבקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר נאשם. דהיינו, השיקול העיקרי אינו הטעם לאיחור בהגשת הבקשה להישפט, אלא השאלה, האם באי ביטול פסק הדין עלול להיגרם עיוות דין לנאשם.

ב"כ המשיבה מתנגדת לקבלת הערעור, וטוענת כי המערער שילם את הדו"ח, ומשכך, מדובר בפסק דין חלוט, אשר חלפה השעה לתיקונו. המערער לא התחקה אחר הדו"ח, אלא העבירו לעובד ושכח ממנו. תצהיר העובד לקוני, ואינו

מפרט מדוע היה הרכב בחזקתו, ומהי התקופה הרלוונטית. כן טענה כי יש ליתן עדיפות לכלל סופיות הדין.

לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, נחה דעתי כי דין הערעור להידחות.

ב"כ המערער טוענת כי על הסוגיה חלים הכללים של בקשה לביטול פסק דין שניתן בהעדר התייצבות, כאמור בסעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ"). מילים אחרות, קיומו של חשש לעיוות דין, כשלעצמו, ומבלי שיהיה תלוי בטעם לאי התייצבות (ובעניינינו, בטעם לאיחור), די בו כדי להביא לביטול פסק הדין (ראה לעניין זה רע"פ 9142/01 סוראיה איטליא ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(6) 793).

אלא שטענה זו אינה עולה בקנה אחד עם פסיקה מפורשת של בית המשפט העליון.

בית המשפט העליון אבחן בין הליך של בקשה לביטול פסק דין שניתן בהעדר התייצבות, לבין בקשה להארכת מועד להישפט בגין דו"ח. ראה רע"פ 1260/09 שלבי עאטף סעיד נ' מדינת ישראל (2.6.09):

"ניתן לראות אפוא כי כאשר בעבירה מסוג "ברירת משפט" עסקינן, יש להראות כי האיחור בהגשת הבקשה להישפט נובע מסיבות סבירות, שכן הנחת היסוד היא כי הנאשם כלל אינו מעוניין להישפט בגין מעשיו. שונה מצב זה ממקרה בו לנאשם זכות להישפט מלכתחילה, כברירת מחדל, וניתן פסק דין בהיעדרו, שאז ישנו מקום לשקול ביתר שאת אם ישנו מקום לבטל את הרשעתו. במקרה שלפניי מכל מקום, עמדו על כך הערכאות הקודמות, כי לא השכיל המבקש להוכיח כי האיחור בהגשת הבקשה נובע מסיבות סבירות שכן...לא ניתנה סיבה הגיונית מדוע פעל להוכיח את חפותו כשנה ושמונה חודשים לאחר מתן הודעת הקנס...".

ראה גם רע"פ 9580/11 אייל יוסף נ' מדינת ישראל (27.12.11):

"כפי שציין בית משפט השלום לתעבורה, וכפי ששב וציין בית המשפט המחוזי, על המבקש להסב דו"ח על שמו של זולתו באיחור כה ניכר, ליתן הסבר לפשר השיהוי. המבקש נמנע בשתי הערכאות להסביר מדוע איחר באופן כה ניכר בבקשתו להסבת הדו"ח, והסבר אינו בנמצא אף בבקשת רשות הערעור; גם לא הובאו "נימוקים מיוחדים אחרים" (סעיף 230). בקשת המבקש לזנוח את הפרוצדורה ולהתמקד במהות, שובת לב ככל שתהא, אין בה כל ממש, שכן אם תתקבל טענתו, משמעות הדבר שלא יהיה לכך סוף, ובקשות הסבה יוכלו להיות מוגשות ללא תלות בזמן ביצוע העבירה. אין להלום דבר זה, ולא זו היתה כוונת המחוקק ביצירת האפשרות של עבירות ברירת משפט".

עיננו הרואות אפוא, כי מדובר במבחנים שונים בתכלית, כאשר בבקשה להארכת מועד להישפט בגין דו"ח ברירת משפט, מושם הדגש על הסיבה לאיחור. הטעם לכך הוא סוג ההליך, שאותו ביקש המחוקק להגביל בזמן, משיקולים של סופיות הדין ויעילות. ראה לעניין זה רע"פ 2096/07 כוכבי נ' מדינת ישראל (1.5.07):

"על הסוגיה חולשות הוראותיו של סעיף 229 לחוק סדר הדין הפלילי, כמו גם הכללים הנוהגים ברגיל באשר להידרשות מחודשת להרשעה חלוטה בפלילים. אלה גם אלה סוללים בפני אדם אשר קנס הושת עליו בגין עבירת תעבורה שביצע לרבות בפני מי ששילם את הקנס, דרכים שונות להתגונן בפני הרשעה או לשנות ממנה. בחלקן מוגבלת הפעולה בזמן, וזאת משיקולים של סופיות הדין ושל יעילות ההליך.."

טעם נוסף לצורך בהקפדה על מועדים, הוא הוראת ההתיישנות שבסעיף 9(א)(4) לחסד"פ, לפיה תקופת ההתיישנות הרלוונטית לדו"חות היא שנה מיום ביצוע העבירה. מכאן, שהתעלמות מהסיבות לאיחור, ומתן היתר לבצע הסבה בכל עת שיחפוץ הנאשם, משמעותה המעשית היא התיישנותה של העבירה נשוא הדו"ח.

על כן, אין לראות בהקפדה על המועדים עניין של פרוצדורה מול מהות, אלא חלק ממהות ההליך. גישה אחרת תוציא את העוקץ מההליך, ותביא להגשת בקשות להסבת דו"חות באופן סיטוני, כל אימת שיחפוץ נאשם, מה שיפגום הן בעקרון סופיות הדין והן ביעילות ההליך.

המערער בענייננו לא הראה סיבה מוצדקת לאי הגשת הבקשה להישפט, במועד. אדם המקבל דו"ח על שמו, בגין עבירה שבוצעה לשיטתו על ידי אחר, חייב לדאוג באופן אישי להסבתו על שמו של האחר. בנסיבות העניין, אין בכך שהמערער מסר את הדו"ח לעובד ושכח מקיומו, כדי לקיים את חובתו. שעה שלא עשה כן, התרשל, ומכאן שלא הראה סיבה מוצדקת לאיחור.

אשר על כן, אני דוחה את הערעור.

ניתן והודע היום, ט' ניסן תשע"ד, 09 אפריל 2014, בהעדר הצדדים.